

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ, ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ
Π/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ Α΄

Ταχ. Δ/ση: Ανδρέα Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη: 15180 Μαρούσι
Ιστοσελίδα: www.minedu.gov.gr
Πληροφορίες: Α. Πασχαλίδου
Β. Πελώνη
Τηλέφωνο: 210-3443422
210-3442238

Βαθμός Ασφαλείας:
Να διατηρηθεί μέχρι:
Βαθ. Προτεραιότητας:

Αθήνα, 17-09-2019
Αρ. Πρωτ. 143888/Δ2

ΠΡΟΣ:

- Περιφερειακές Δ/νσεις Εκπ/σης
- Συντονιστές Εκπ/κού Έργου Δ.Ε. (μέσω των Περιφερειακών Δ/νσεων Εκπ/σης)
- Διευθύνσεις Δ/θμιας Εκπ/σης
- Γενικά Λύκεια (μέσω των Δ/νσεων Δ/θμιας Εκπ/σης)

ΚΟΙΝ.:

Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής
info@iep.edu.gr

ΘΕΜΑ: Οδηγίες για τη διδασκαλία του Ελεύθερου Σχεδίου και του Γραμμικού Σχεδίου στη Γ΄ τάξη Ημερήσιου Γενικού Λυκείου για το σχολικό έτος 2019-2020

Σχετ.: Το με αρ. πρωτ. εισ. Υ.ΠΑΙ.Θ. 83113/24-05-2019 έγγραφο

Μετά από σχετική εισήγηση του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (πράξη 13/04-04-2019 του Δ.Σ, 3^η Ανακοίνωση 24-05-2019) σάς αποστέλλουμε τις παρακάτω οδηγίες για τη διδασκαλία του Ελεύθερου Σχεδίου και του Γραμμικού Σχεδίου στη Γ΄ τάξη Ημερήσιου Γενικού Λυκείου για το σχολικό έτος 2019-2020.

I. ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΣΧΕΔΙΟ

Εκπαιδευτικό Υλικό για το μάθημα του Ελεύθερου Σχεδίου

- Βιβλίο για τον καθηγητή, Πέτρος Καρυστινός, Νίκος Στέφος, *εγχειρίδιο «Ελεύθερο σχέδιο»*.

Ο σκοπός του μαθήματος «Ελεύθερο Σχέδιο» είναι να βοηθήσει τους μαθητές/-τριες να κατανοήσουν ότι ο κόσμος αποτελείται από σχήματα και χρώματα που μπορούν να αποδώσουν με την γνώση του σχεδίου, ώστε να αναπτύξουν τη σχεδιαστική τους ικανότητα και να καλλιεργήσουν την αισθητική τους αντίληψη για το «ωραίο».

Ειδικότερα επιδιώκεται:

- Η ευαισθητοποίηση και η καλλιέργεια της οπτικής αντίληψης σε εικαστικές μορφές τέχνης και των σχέσεων τους.
- Η καλλιέργεια της αναλυτικής-συνθετικής και αφαιρετικής δομής της εικόνας
- Η ανάπτυξη της δημιουργικότητας με σχεδιαστικές εφαρμογές και ασκήσεις
- Η ανάπτυξη της σχεδιαστικής δεξιότητας

- Η ανάπτυξη της αισθητικής αντίληψης για το έργο τέχνης
- Η γνώση των πολλαπλών εφαρμογών του Ελεύθερου Σχεδίου στην καθημερινότητα.

Επισημάνσεις

Το Πρόγραμμα Σπουδών για το μάθημα του Ελεύθερου Σχεδίου είναι «ανοικτού» τύπου. Το Ελεύθερο Σχέδιο από τη φύση του αντικειμένου του, αφήνει στον εκπαιδευτικό περιθώρια να προσδιορίσει εκείνος/η την έκταση των απαιτήσεών του, σε σχέση με το επίπεδο των μαθητών/τριων του.

Οι διδακτικές ενότητες που προτείνονται στο ΑΠΣ και στο βιβλίο του καθηγητή με ένθετα κείμενα σημειώσεων για τον/την μαθητή/τρια είναι: «Τεχνικές και Υλικά», «Παρατήρηση Φυσικού Προτύπου», «Ανάλυση της Μορφής του Φυσικού Αντικειμένου», «Υπολογισμοί και Μετρήσεις», «Τονικές Διαβαθμίσεις», «Σύνθεση», «Έγχρωμο Σχέδιο», «Αισθητική της Εικόνας».

Η προετοιμασία των μαθητών για την εισαγωγή τους στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση επιτυγχάνεται μέσα από την ευέλικτη, εργαστηριακή και εξατομικευμένη εκπαιδευτική διαδικασία.

Επιπλέον, μέσα από την καλλιέργεια της δημιουργικής διάθεσης ο μαθητής αναζητάει τις σύγχρονες εικαστικές λύσεις.

Μεθοδολογικά το Ελεύθερο Σχέδιο στηρίζεται στους εξής άξονες:

- Θέμα: (διάφορα επιτραπέζια & επιδαπέδια αντικείμενα στο χώρο, γεωμετρικές φόρμες, νεκρές φύσεις)
- Τοποθέτηση του θέματος στο χώρο σχεδίασης, σύνθεση
- Σχεδιαστική απόδοση των μετρήσεων και αναλογιών του θέματος
- Απόδοση των τονικών διαβαθμίσεων του θέματος
- Ύφος της γραφής, προσωπικό στυλ.

Το ΠΣ του Ελεύθερου Σχεδίου έχει σχεδιαστεί με στόχο την κατάκτηση της εικαστικής – σχεδιαστικής γλώσσας ακόμα και από μαθητές που δεν διαθέτουν ιδιαίτερες σχεδιαστικές ικανότητες.

Οι μαθητές εισάγονται στην εργαστηριακή πρακτική με την παρατήρηση του θέματος με σκοπό την εμπέδωση της σχεδιαστικής εξέλιξης μέσα από μια σειρά απλών ασκήσεων διαβαθμισμένων απαιτήσεων σχεδιαστικής ικανότητας μέσω υλικών και τεχνικών σχεδίασης, με χρώματα, μολύβια, κάρβουνο.

Η παρουσίαση έργων των μαθητών/τριων στην ομάδα, η υποστήριξη των εργασιών τους αποτελούν ισχυρό εκπαιδευτικό εργαλείο τόσο για τους/τις μαθητές/τριες όσο και για τους εκπαιδευτικούς.

Το Ελεύθερο Σχέδιο είναι μάθημα πανελλαδικώς εξεταζόμενο και οι μαθητές/τριες που ενδιαφέρονται για τις ανάλογες σχολές που απαιτείται ως προσόν το σχέδιο πρέπει να είναι ενημερωμένοι για τον τρόπο εξέτασης, να υποστηρίζονται και να προετοιμάζονται κατάλληλα.

Προτείνονται από το Πρόγραμμα οι θεματικές ενότητες:

1. Το Ελεύθερο Σχέδιο ως πολιτιστικό/πολιτισμικό φαινόμενο.
2. Υλικά και τεχνικές του σχεδίου (μολύβια, κάρβουνα, χαρτιά διαφόρων ειδών, βελόνα μετρήματος)
3. Τοποθέτηση του θέματος στη σχεδιαστική επιφάνεια, σύνθεση.
4. Απόδοση των μετρήσεων και αναλογιών
5. Απόδοση του φωτός και της σκιάς
6. Σπουδές στο αναλυτικό σχέδιο και σε μονοκοντυλιές, απόδοση της κίνησης

7. Σπουδές στο χρώμα
8. Θέματα από τη φύση, το δομημένο περιβάλλον, τον άνθρωπο, μέσω της παρατήρησης και της φαντασίας.
9. Οι διαφορετικές απεικονίσεις του σχεδίου, ανά τους αιώνες

Η διδακτική του Ελεύθερου Σχεδίου, απαιτεί ειδικά διαμορφωμένο και εξοπλισμένο χώρο μέσα στο σχολείο. Ειδικότερα για το Ελεύθερο Σχέδιο απαιτείται να υπάρχει ένας χώρος όπου τα αντικείμενα παρατήρησης να έχουν μόνιμη και σταθερή θέση και με τον ίδιο φωτισμό για όσο διάστημα οι μαθητές σχεδιάζουν, αυτό είναι κάτι που συντελεί εποικοδομητικά στη σπουδή και στην παρατήρηση των αντικειμένων των συνθέσεων αλλά και στην κατανόηση και σχεδιαστική αποδοτικότητα των μαθητών/τριών.

Οργανώνονται επισκέψεις σε Μουσεία και σε θεσμοθετημένους χώρους της τέχνης. Υλοποιούνται επισκέψεις εικαστικών καλλιτεχνών στη τάξη και στα καλλιτεχνικά τους εργαστήρια.

Προτείνεται να αναπτύσσονται δράσεις με διεπιστημονικό χαρακτήρα, με όλη τη σχολική κοινότητα, αντλώντας θέματα από την διδακτέα ύλη των διαφόρων γνωστικών αντικειμένων, οργανώνοντας παρουσιάσεις και εκθέσεις των μαθητικών έργων. Στόχος είναι οι μαθητές/τριες να διευρύνουν τη φαντασία τους, να οξύνουν την παρατηρητικότητα τους, να συνδέουν τα χαρακτηριστικά στοιχεία του χώρου και του περιβάλλοντος σε ένα δομημένο, σχεδιαστικά πλαίσιο.

II.ΓΡΑΜΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

Εκπαιδευτικό Υλικό για το μάθημα του Γραμμικού Σχεδίου

- Αλέκα Μονεμβασίτου, Γεώργιος Παυλίδης, Άννα Παυλίδου, *Γραμμικό Σχέδιο- Βιβλίο Μαθητή Β' Λυκείου*, Διόφαντος.
- Αλέκα Μονεμβασίτου, Γεώργιος Παυλίδης, Άννα Παυλίδου, *Γραμμικό Σχέδιο- Βιβλίο Καθηγητή Β' Λυκείου*, Διόφαντος.
- Οδηγός για τον Εκπαιδευτικό για το Ελεύθερο και το Γραμμικό Σχέδιο τάξεις Β' και Γ' Λυκείου «ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21^{ου} αιώνα).

Σκοπός του μαθήματος είναι οι μαθητές να ανακαλύψουν τη λειτουργία του Γραμμικού Σχεδίου, να αποκωδικοποιήσουν τους κανόνες και τις συμβάσεις του, να οικειοποιηθούν τους μηχανισμούς του και να προετοιμαστούν όσο καλύτερα γίνεται για τις πανελλαδικές εξετάσεις.

Στο πρώτο μέρος του μαθήματος η έννοια του χώρου τίθεται ως κεντρικό αντικείμενο.

Στο δεύτερο μέρος του μαθήματος οι μαθητές/τριες έχουν την ευκαιρία να εμβαθύνουν τις γνώσεις και να εμπεδώσουν τις δεξιότητές τους στο γραμμικό σχέδιο με περισσότερα θεωρητικά στοιχεία, καθώς και να ασκηθούν πιο συγκροτημένα ολοκληρώνοντας ένα εύρος σχεδιαστικών θεμάτων.

Στόχοι της διδασκαλίας του μαθήματος είναι οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- Να γνωρίζουν τις δυνατότητες των οργάνων, μέσων και υλικών σχεδίασης και να τα χρησιμοποιούν με αποτελεσματικό τρόπο.
- Να αντιλαμβάνονται τη γεωμετρική μορφή των αντικειμένων τα οποία σχεδιάζουν.
- Να κάνουν γεωμετρικές απεικονίσεις, ευθείες γραμμές, γωνίες, πολύγωνα, κύκλους, τόξα, κ.ά.

-Οι μαθητές/τριες να προετοιμάζονται κατάλληλα για τις πανελλαδικές εξετάσεις στο Γραμμικό Σχέδιο.

-Να εξοικειωθούν με τις δυνατότητες των γεωμετρικών κατασκευών, προκειμένου να σχεδιάζουν με μεγαλύτερη ακρίβεια και να πραγματοποιούν κατασκευές.

-Να χρησιμοποιούν ορθά τα όργανα, ώστε να διασφαλίζεται η απαιτούμενη ακρίβεια.

-Να είναι σε θέση να σχεδιάζουν υπό κλίμακα.

-Να είναι σε θέση να σχεδιάζουν απλές όψεις, ευθειών και απλών επιπέδων, σχημάτων για την παράσταση αντικειμένων σε τρία επίπεδα προβολής.

-Να γνωρίζουν στοιχεία των συμβάσεων για τις τομές ως προς την παράσταση των χαρακτηριστικών στοιχείων τους, και το συσχετισμό τους.

-Να γνωρίζουν διαφορετικά είδη τομών και τη χρησιμότητά τους.

-Να σχεδιάζουν τις ιδιαιτερότητες των αξονομετρικών προβολών σε σχέση με τα σχέδια όψεων.

-Να είναι σε θέση να σχεδιάσουν αξονομετρικά σχέδια αντικειμένων με απλές μορφές, ακολουθώντας κατάλληλη πορεία εργασίας.

-Να είναι σε θέση με δεδομένη την αξονομετρική προβολή ενός αντικειμένου να σχεδιάσουν τις τρεις όψεις του (πρόσοψη, κάτοψη, αριστερή και πλάγια όψη).

Η διδακτική του Γραμμικού Σχεδίου απαιτεί ειδικά διαμορφωμένο χώρο μέσα στο σχολείο και εξοπλισμένο κατάλληλα με σχεδιαστήρια, καθίσματα, «ταμπλό» επιφάνειες ανάρτησης σχεδίων, ράφια, βιβλία τέχνης, χώρο αποθήκευσης βασικών εργαλείων και υλικών, φωτιστικά, δυνατότητα χρήσης του κοινόχρηστου εξοπλισμού προβολής του σχολείου στην αίθουσα του σχεδιαστήριου, παροχή σύνδεσης στο διαδίκτυο, έναν ή περισσότερους υπολογιστές για μαθητική χρήση, κ.λπ.

Οι διδάσκοντες/ουσες να ενημερωθούν ενυπόγραφα.

**Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

ΣΟΦΙΑ ΖΑΧΑΡΑΚΗ

Εσωτ. Διανομή

- Δ/νση Σπουδών, Προγρ/των & Οργάνωσης Δ.Ε., Τμ. Α΄
- Δ/νση Παιδείας, Ομογ., Διαπ. Εκπ/σης, Ευρ. και Μειον. Σχολείων
- Διεύθυνση Θρησκευτικής Εκπ/σης & Διαθρ. Σχέσεων
- Δ/νση Ειδικής Αγωγής και Εκπ/σης
- Αυτ. Διεύθυνση Ιδιωτικής Εκπ/σης
- Αυτ. Τμήμα Πρότυπων και Πειραματικών Σχολείων
- Διεύθυνση Εξετάσεων και Πιστοποιήσεων, Τμ. Α΄

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ